

tilstede, at Laanevilkaarene blive de samme som efter den foregaaende Lov. Det imødekommer, saa vidt jeg kan forstaa, ærede Medlemmers Ønsker i saa Henseende. Jeg har ikke hørt noget æret Medlem udtale Ønsket om — og det vilde jo heller ikke være rigtigt —, at de gamle Udstykningsforeninger skulde stilles anderledes end de ny tilkommende. Vi kunne ikke have to Slags Vilkaar for de forskellige Foreninger, men det er rigtigt, at Køb, der ere foregaaede under Forudsætningen af visse Laanevilkaar, ogsaa komme til at nyde godt af de Laanevilkaar, under Forudsætning af hvilke de ere afsluttede.

De ærede Medlemmer fra Sorø (Poul Christensen) og Skanderborg (H. Rasmussen) have klaget over, at Renten er sat op fra 3 til 4 pCt. Det glæder mig, at andre ærede Medlemmer, og særlig ærede Medlemmer af Venstreflertallet her i Salen have billiget denne Bestemmelse. Jeg tror ogsaa, at den er i Sagens velforstaaede Interesse. Jeg tror overhovedet, at det retteligt set er til Gavn for hele den socialt betydningsfulde Udlaansvirksomhed, som Staten driver gennem Stats-Laanefonden, at vi faa Renten bragt op paa en saadan Højde, at Staten ikke lider et aarligt gennemsnitligt direkte Tab ved sine Udlaan. Man maa ikke glemme, at Staten, selv om den faar godt og vel den samme Rente, som den selv maa give, naar den optræder som Laantager, alligevel bringer et betydeligt Offer; thi Staten udlæner jo stadig paa anden Prioritet, paa en Sikkerhed, der er utilstrækkelig i Forhold til Rentens Billighed. Nu er der heldigvis ikke lidt noget Tab her ved Statens Udlaan til Udstykning af større Landejendomme, men det har jo ogsaa været saa forholdsvis smaa Beløb, der ere udlante, og Loven har endnu virket saa kort. Men paa et andet Udlaansomraade, hvor Stats-Laanefonden virker, er der desværre lidt meget betydelige Tab, nemlig ved de direkte Fiskerilaan. Det er allerede over 120,000 Kr., der maa regnes for tabte der. Det er ganske klart, at der maa regnes med en Margin, selv om den kan være smal, for Tab. Netop af den Grund har jeg foreslaaet 4 pCt. og ikke $3\frac{3}{4}$ pCt., som jeg betragter som Statens normale Laanrente for de Laan, den selv optager. Hvorfor? Dels fordi der altid gaar noget med i Administrationsomkostninger, dels ogsaa for at der kan være en Margin for Tab. Naar man laaner ud paa sekundær Prioritet, maa man være forberedt paa, at den ved Lej-

lighed kan komme Tab, særlig hvis Konjunkturerne forandre sig. Hvis de blive ringere, end de vare, den Gang Udlaanet fandt Sted, kommer der Tab, det er en almindelig Erfaring, og naar Synspunktet skal være det, at Statskassen skal være skadesløs, maa der være noget til at imødegaa disse Tab med. Derfor har jeg anset 4 pCt. for passende. Jeg følger mig overbevist om, at dette er i velforstaaet Interesse af saavel denne Sag som de øvrige Sager, der fremmes ved Udlaan af Stats-Laanefonden; thi det er givet, at hvis vi ikke faa Laanevilkaarene ændrede, saaledes, at Statskassen intet Tab lider eller i alt Fald kun udsætter sig for et meget ringe Tab, vil man ikke kunne fortsætte med denne Laanevirksomhed i det Omfang, som ønskeligt kunde være. Nu vil man sagtens nævne de forholdsvis smaa Beløb, det for Tiden drejer sig om efter de Udlaansbeløb, der hidtil har været Tale om, men vi vente jo dog, de allerfleste af os i hvert Fald, at denne Sag vil udvikle sig betydeligt. Vi vente, at man ad Aare vil komme til Lovgivningsmagten med Krav om at faa ikke ubetydeligt større Midler stillede til Raadighed for Udlaan til Udstykningsforeninger, end der nu er Tale om. Tror man saa, at Lovgivningsmagten, der antagelig ogsaa ad Aare vil have svært ved at faa Indtægterne til at dække Udgifterne, vil være synderlig lydhør overfor saadanne Krav, hvis det betyder et aarligt Tab for Statskassen? Det tror jeg ikke. Jeg tror, at man langt snarere faar en rimelig og naturlig Udvikling af denne Laanevirksomhed saavel som af andre beslægtede, hvis man indretter sig paa Balance. Og her er der det ganske særlige Forhold, at der ikke opstilles nogen som helst Ubemidlethedsbetingelse, og der er derfor saa meget mindre Grund til at bringe et direkte Offer af Statskassen. Som det er fremhævet af flere ærede Talere, er det dog stadig en meget betydelig Begunstigelse, der ydes Laantagerne. For det første ere Begunstigelserne med Hensyn til Stempel- og Tinglæsningsgebyr allerede noget, og dernæst er et Andenprioritetslaan med Afdragsfrihed i de første 5 Aar og derefter overordentlig lempelige Afdragsvilkaar til 4 pCt., til hvilken Rente man i vore Dage neppø kan faa et Førsteprioritetslaan eller i alt Fald er meget glad ved at faa et saadant, virkelig en ikke ubetydelig Fordel, som ydes Laantagerne.

Det ærede Medlem fra Skanderborg (H. Rasmussen) klagede over, at jeg havde taget Embedsjord med, og mente, at Præ-